

ПОДРШКА ПОРОДИЦЕ СТАРИЈИМА КАО ДРУШТВЕНИ РЕСУРС

- Брига има различите облике

Актуелна здравствена криза изазвана пандемијом вратила је у сам врх светских тема, о чему смо и ми писали, питање појачане друштвене бриге о старијима. У међувремену је урађен низ нових глобалних студија и анализа које су само потврдиле почетне сумње – за ове две

године, услед смањеног кретања и других узрока, значајно је опала способност старијих особа за обављање једноставних свакодневних активности.

У Великој Британији, рецимо, око 42 одсто старијих је пријавило да су потешкоће које су имали при кретању постале још израженије, те да теже обављају и друге активности које им раније уопште нису представљале проблем. Мишићи су ослабили, снага, равнотежа и флексибилност су начети, али пандемија није узела само данак мобилности, већ и самопоуздању и капацитету милиона старијих да и даље живе самостално без додатне подршке.

То је отворило низ нових питања са којима се подједнако сусрећу породице у свим деловима света, не само оним где традиција налаже да деца увек брину о родитељима и старијим рођацима.

У стручним, као и у мање формалним разменама мишљења воде се озбиљне полемике о аспектима савремене породице, да ли је она спремна да пружи подршку и негу и старијим члановима или примарна породица има своје потребе о којима мора првенствено да брине. Другим речима – време је данас новац, а он одређује наше приоритете.

У том контексту постављена су и многа непријатна питања, од тога да ли је данас мања наклоност деце према родитељима до обесхрабрујуће тезе да су домови за старе симбол друштвене незахвалности, односно немарности деце за оне који су их родили. Један од најважнијих аргумената је да свако треба да добије љубав и утеху од сопствене деце и породице а не од непознатих људи.

Јасно је да је у савременом свету све претрпело промене па је и породична структура морала да се прилагоди новом окружењу. Велике заједничке породице више генерација су реткост али деца и даље желе да њихови родитељи буду срећни и безбедни. Многи старији то схватају на прави начин и имају разумевања за своју запослену децу. Истовремено, домови за старе и различите животне заједнице за сениоре постали су уобичајен концепт, преовлађујући у већини развијених земаља широм света. И упркос интуитивним уверењима да је ово решење неприкладно јер породица треба да буде одговорна за своје старије чланове, постоји низ разлога када је оно једино могуће.

Тврдња да је емоционални и морални „систем подршке“ који долази од породице понекад лековитији од лекова није без основа али поједини здравствени проблеми су превелики за кућне услове и захтевају даноноћну бригу. Све је чешће је реч и о деменцији (и до 70 одсто корисника установа за старе болује од неког облика деменције) или је пак дом једина опција за родитеље чија деца не живе у истој земљи. Иако се у критичким разматрањима о домовима за старе занемарује то да им се корисници некада и радо придружују јер им обучено особље које ради 24 сата пружа осећај сигурности, остаје чињеница да већина старијих не жели да буде збринута на тај начин. Већина би одлучила да остане у својој кући, да „старе на месту“, у својој друштвеној мрежи, рутини и познатом окружењу.

Шта онда неко може учинити да помогне себи (и породици) да што дуже остане независан у свим аспектима претходног живота?

За почетак – може планирати. Планирање није лако јер никада не знамо на које би се све начине наше потребе могле да се промене, али први корак је да предвидимо која би нам врсти помоћи могла затребати у блиској будућности. Нама или нашем супружнику.

Један од добрих начина планирања је да се редовно контролишу и прате све болести или здравствени проблеми који би могли да се погоршају или да нам отежају кретање. Уз редовне прегледе, данас постоје разни уређаји који ће подсетити да узмемо лек, као и кутије за таблете у којима је могуће поделити пилуле за целу недељу.

Кретање није баш најбоље? Можда би штап или ходалица помогли. Све је боље него одустати од ходања, онда нема повратка.

Да ли вам је досадно код куће? Пронађите активности и пријатеље. Можда у парку, можда у удружењу пензионера. Друштвена изолација и усамљеност су озбиљни мада потцењени ризици за јавно здравље који утичу на значајан део старијих.

Живети код своје куће значи да ће и даље постојати уобичајено одржавање и административни задаци – од плаћања рачуна до замене осигурача или поправке бојлера. Ово може бити већи изазов и немојте се устручавати да тражите помоћ млађих чланова породице или пријатеља. Повремено су старији несклони да прихвате подршку споља јер мисле да им то одузима контролу али све је у реду док постоји слобода доношења личних одлука.

Као што рекосмо на почетку, здравствена а са њом и економска криза старење је глобално учинила још већим изазовом него што оно већ по себи јесте. Многи су некога изгубили, неки су се и сами разболели. А ако су и имали срећу да их не задеси ништа од тога, суочили су се са реалношћу да ће њихова деца, на чију бригу и помоћ су рачунали, морати да раде још дуже и више него што су они.